

Egy humortalan olvasómhoz

Bizony isten, nem válaszoltam volna **Eörsi Istvánnak** (Elűszik a hajó, április 4.), se a „hatalomtól megrészegült nyárspolgárért”, se a „politológus rendkívüli állapotáért”, se a nekem tulajdonított „gátlástalan elragadtatásért”. Sőt a nekem tulajdonított önszeg „magányos sikongatásaiért” és a sikeres és diszkrét tisztalkodásra való felszólításért se. Ezek jópofa dolgok és főként szórakoztatóak. Pláne a lelátón, mások előtt. Két fontos dolog azonban mégis válaszra készítet. Egy műfaji és egy tartalmi. **Eörsi** miközben lajstromba veszi „kontrollálhatatlan önkívületem” (gyanítom, kontrollálatlant akart írni) számára nyilvánvaló tényeit, nem ismeri föl írásom műfaját. A cikk műfaja iránti vaksága végtelenül humortalan olvasatot produkál. Ami pedig az utóbbit: **Eörsi** szerint „tökéletesen érzéketlen” vagyok a tartalmi kérdések iránt, s ennek következtében nem is vagyok méltó igazán a politológusi címre, sőt a filiszterek legfiliszterebbikének lehetne engem nevezni. E két tételre röviden ennyit:

1. Cikkem ironikusnak, némileg gúnyosnak szánt írat egy párt (a Fidesz) – feltételezett – viselkedésmódjáról, amit – talán helyesen, talán nem – az „egyedül vagyunk a pályán” effektussal írtam körül. Meghökentő, hogy **Eörsi** a Fidesz kiismerhetetlen tematizálásáról szóló kis eszmefuttatást, azaz annak latolgatását, hogy a Fidesz „síkos hala” miért csúszik ki folyvást a fejbe kólintásra kész kezek közül, ájult, önkéjben fogant valomásnak tartja. Fájdalom – bár sokat idéz tőlem –, nem találta meg a kulcsmondatot: „Idestova három éve van kormányon a Fidesz, de a »síkos halat« még senkinek sem sikerült odatennie a vasárnapi konyhaasztalra”. Egy politológus is megpróbálkozik olykor az iróniával és a humorral, még ha azt a pallérozott írói szem nem is veszi észre. Feltétlenül javasolnék tehát egy újraolvasást (ha tetszik: diszkrétet és az előbbinél sikeresebbet), mégpedig „a demokrácia érdekében”.

2. **Eörsi** logikai kapcsolatba hozza a nekem tulajdonított „gátlástalan elragadtatás szózuhatagát” a tartalmi ügyek elmellőzésével. Tehát azért a szózuhatag, hogy eltereljem a figyelmet a fontos és komoly tartalmi dolgokról. (Nem volnék én fideszes szószóló tán mindjárt?) Azonban a tartalmi kérdések nagyon sokfélék lehetnek. Nem csak olyanok, amelyeneket **Eörsi** tartalmilag gondol. A politikatudo-

mánynak vannak olyan iskolái és művelői, amelyek és akik például a politikai nyelvvel, a diskurzusokkal, a vetélytársak közötti kommunikációval és a különféle ellenfél-tematizációs stratégiákkal foglalkoznak. Ők mást vizsgálnak, mint amit **Eörsi** rajtam is számon kér. Szerinte – gondolom – ezek formai elemek, nem a politika lényegéhez tartoznak. Szerintem azonban nagyon is! Végtelenül lecsupaszított szembeállítás lenne, hogy van a „tartalom” (az, amit olvasóm annak vél) és van a „forma” (amiről én írok). „Révületemben” (közel a csúcsponthoz) nagyon is feltételezem, hogy a politikatudomány-nak éppen azért van értelme, mert sokan sokféle jelenséget tartunk politikailag relevánsnak és elemzésre méltónak.

A „játékmódok” összevetése szerintem nagyon is tartalmi kérdés. A Fideszét bátorítottam kiismerhetetlen higanymozgásnak nevezni, az ellenzék két pártját pedig lomha, körömpasszos stílusnak. És nem így van? Az MSZP-ről elmondhatjuk, hogy gyorsan és korszerűen vezeti a labdát? Csatárai halomra döntik a védőket? És az SZDSZ vajon mennyire képes megszabni, hogy mi történik a pályán? A politika egyszerre jelent elveket, stratégiát és mindezek mindennapos „játékmód-dá” való konvertálását. Nagyon szárnyaszegett politika az, aminek csak elvei vannak, de nincs stratégiája és mindennapi mondanivalója. Miként az is, ha csak talmi ragyogás van, stratégia és elvek nélkül.

Eörsi nyilvánvalóan tudja, hogy eredeti cikkemnek nem volt, nem lehetett feladata, hogy a Fidesz-kormányzat alatt fölmerülő, általa (is) „tartalmilag” vélt kérdéseknek akár csak vázlatos rajzát adja. Már csak a műfaji korlátok miatt sem. Az az írás – fájdalom – publicisztika volt. Ha netán kíváncsi olyan írásaimra, amelyekben – tanulmányyszerűen – állást foglaltok általa is méltányolható kérdésekben, kérem, olvassa a szakfolyóiratokban (Politikatudományi Szemle 1998/4, 1999/3), Central European Political Science Review, 2000/2), illetve tanulmánykötetben (Rendszerváltás és kommunikáció, Osiris Kiadó, 1999, Magyarország Politikai Évkönyve 1998, 1999, 2000) megjelent írásaimat. És – ha kérhetem – több humorral hajszolja vélt önkívületemet.

Csizmadia Ervin
politológus

*Egy politológus
is megpróbálkozik
olykor
az iróniával
és a humorral.*